

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Олійника Максима Олександровича «Цифрова трансформація публічного управління на засадах сервісно-орієнтованого підходу», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність обраної теми

Упродовж останніх десятиліть цифровізація стала одним із визначальних чинників трансформації систем державного управління в усьому світі. Під впливом цифрових технологій відбуваються суттєві зміни в організації діяльності органів влади, механізмах надання публічних послуг, процедурах прийняття рішень та способах взаємодії держави із громадянами. В умовах розвитку інформаційного суспільства підвищуються вимоги до ефективності, відкритості, швидкості та адаптивності публічного сектору, що актуалізує потребу у пошуку нових моделей управління.

Для України питання цифрової трансформації набувають особливого значення в контексті продовження адміністративної реформи, реалізації європейського вектору розвитку та відновлення держави в умовах масштабних суспільних викликів. Розвиток цифрових сервісів уже став важливою складовою модернізації державного сектору, однак подальший прогрес вимагає не лише впровадження окремих технологічних рішень, а й переосмислення організаційної логіки функціонування всієї системи публічного управління.

Одним із ключових викликів сучасного етапу цифровізації є подолання фрагментарності державних інформаційних систем та перехід до комплексної сервісної взаємодії між державою і громадянином. Саме тому особливої уваги потребують наукові дослідження, спрямовані на формування інтегрованих моделей цифрової держави, здатних забезпечити безперервність надання послуг та орієнтацію на потреби людини.

У цьому контексті дисертаційна робота М. О. Олійника є своєчасною та соціально значущою. Автор порушує комплекс наукових і практичних питань, пов'язаних із переходом до сервісно-орієнтованої моделі публічного управління,

розвитком сучасної цифрової інфраструктури та впровадженням інноваційних механізмів взаємодії між державою та суспільством.

Актуальність теми зумовлюється також необхідністю формування нових підходів до використання даних, цифрових платформ та інструментів штучного інтелекту в управлінській практиці. Саме ці аспекти перебувають у центрі уваги сучасних наукових досліджень і є визначальними для формування конкурентоспроможної цифрової держави.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Дисертаційне дослідження відзначається високим рівнем концептуальної цілісності. У роботі простежується логічний зв'язок між визначеною метою, поставленими завданнями, використаними методами та отриманими результатами. Це свідчить про системний характер наукового пошуку та належний рівень організації дослідження.

Важливим чинником обґрунтованості сформульованих положень є широкий спектр використаних джерел. Автор спирається на сучасні праці вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативно-правові акти, міжнародні документи, аналітичні матеріали та результати досліджень у сфері цифрового врядування. Завдяки цьому забезпечується належна теоретична база для проведення дослідження.

Позитивної оцінки заслуговує прагнення автора поєднати науково-теоретичний аналіз із дослідженням реальних процесів цифрової трансформації. Положення та висновки дисертації базуються не лише на узагальненні наукових концепцій, але й на аналізі практики функціонування цифрових сервісів, державних інформаційних систем та сучасних управлінських механізмів.

Під час дослідження дисертант використовує комплексний підхід до вивчення цифрової трансформації, розглядаючи її як багатовимірне явище, яке охоплює організаційні, правові, соціальні та технологічні аспекти. Така позиція дозволяє уникнути спрощення досліджуваної проблеми та забезпечує глибину проведеного аналізу.

Наукові положення щодо сервісно-орієнтованої моделі публічного управління ґрунтуються на ретельному опрацюванні сучасних наукових підходів. Автор переконливо доводить доцільність переходу від традиційних адміністративних моделей до системи, орієнтованої на потреби користувачів та життєві ситуації громадян.

Обґрунтованими є висновки щодо необхідності інтеграції державних реєстрів та інформаційних ресурсів. У роботі показано, що саме ефективна взаємодія даних та цифрових сервісів здатна забезпечити якісний рівень функціонування цифрової держави.

На належному рівні аргументовано рекомендації щодо розвитку цифрових платформ та використання сучасних технологій у діяльності органів публічної влади. Автор демонструє розуміння того, що технологічні рішення повинні розглядатися як інструмент досягнення управлінських цілей, а не як самоціль.

Сформульовані рекомендації мають прикладний характер та можуть бути використані у процесі вдосконалення державної політики у сфері цифрової трансформації. Вони спираються на результати проведеного дослідження та логічно випливають із отриманих висновків.

Загалом наукові положення і рекомендації дисертації характеризуються достатнім рівнем аргументованості, внутрішньою узгодженістю та практичною спрямованістю, що дозволяє позитивно оцінити результати проведеного дослідження.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Важливою перевагою дисертаційної роботи є те, що вона базується на поєднанні теоретичних узагальнень, аналізу сучасної практики цифрового врядування та використанні результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців. Достовірність отриманих результатів забезпечується застосуванням комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що відповідають меті та завданням роботи. Послідовне використання системного, порівняльного, структурно-функціонального та аналітичного підходів дозволило автору сформувати цілісну картину трансформаційних процесів у сфері публічного управління.

Наукові положення, сформульовані у дисертації, характеризуються внутрішньою логічністю та взаємозв'язком. Автору вдалося обґрунтувати необхідність розгляду цифрової трансформації не лише як технологічного процесу, а як комплексного інструменту модернізації державного управління. Такий підхід відображає сучасні тенденції розвитку науки публічного управління та відповідає запитам практики.

Новизна проведеного дослідження полягає насамперед у розвитку сервісно-орієнтованого підходу до організації діяльності органів публічної влади. У роботі запропоновано розглядати систему публічного управління через призму створення та надання цілісних цифрових сервісів, побудованих навколо потреб користувачів. Це дозволяє по-новому оцінити роль цифрових технологій у процесах модернізації держави.

Суттєвий інтерес становить авторське бачення інтеграції цифрових платформ, державних інформаційних ресурсів та інструментів управління даними у межах єдиної сервісної екосистеми. Такий підхід має не лише теоретичне значення, але й відкриває додаткові можливості для практичного вдосконалення механізмів функціонування публічного сектору.

Значення результатів дослідження підсилюється тим, що запропоновані автором рішення спрямовані на довгострокову перспективу розвитку цифрової держави та можуть використовуватися при подальшому вдосконаленні системи електронного урядування в Україні.

Оцінка змісту дисертації

Дисертаційна робота характеризується логічною структурою та чітким викладом матеріалу. Кожен структурний елемент виконує визначену функцію та сприяє досягненню загальної мети дослідження. Матеріал викладено послідовно та системно, що полегшує сприйняття представлених наукових результатів.

У вступі автор переконливо обґрунтовує актуальність теми, визначає мету та завдання дослідження, характеризує його наукову новизну, практичне значення та особистий внесок. Вступ виконує роль концептуальної основи подальшого викладу матеріалу та дозволяє сформулювати цілісне уявлення про логіку дослідження.

Перший розділ присвячений теоретичним засадам цифрової трансформації публічного управління. У ньому здійснено аналіз сучасних підходів до розуміння цифровізації державного сектору, визначено місце сервісно-орієнтованої моделі серед інших концепцій розвитку публічного управління. Автор демонструє високий рівень володіння науковим апаратом та здатність до критичного осмислення існуючих підходів.

Позитивне враження справляє систематизація концепцій цифрового розвитку держави, яка представлена у першому розділі. Автор не лише узагальнює існуючі наукові напрацювання, але й пропонує власне бачення взаємозв'язку між цифровими технологіями та механізмами публічного управління.

Другий розділ має виражене аналітичне спрямування. У ньому досліджено сучасний стан цифрової трансформації в Україні, проаналізовано нормативно-правове забезпечення цифрових реформ та виявлено ключові проблеми розвитку цифрового врядування. Цінність розділу полягає у прагненні автора пов'язати загальнотеоретичні положення із практикою функціонування державного сектору.

Особливої уваги заслуговує аналіз тенденцій розвитку цифрових сервісів та державних платформ. Автор демонструє розуміння актуальних викликів, що постають перед органами влади в умовах цифровізації, та акцентує увагу на необхідності формування цілісної цифрової екосистеми.

Третій розділ містить основні результати авторських розробок та має найбільшу практичну спрямованість. Саме тут запропоновано механізми подальшого розвитку сервісно-орієнтованої моделі публічного управління, наведено бачення перспектив розвитку життєвих сервісів та сформульовано пропозиції щодо модернізації взаємодії між державою і громадянами.

Позитивною рисою дисертації є те, що більшість теоретичних положень супроводжується практичними рекомендаціями. Це свідчить про прагнення автора забезпечити можливість використання отриманих результатів у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Слід відзначити високий рівень оформлення роботи. Дисертація написана грамотною науковою мовою, містить необхідні таблиці, схеми та аналітичні матеріали, що сприяють кращому розумінню результатів дослідження. Структура роботи відповідає вимогам, що висуваються до дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії.

У цілому зміст дисертації справляє позитивне враження та свідчить про здатність автора самостійно здійснювати комплексні наукові дослідження у сфері публічного управління.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Поряд із беззаперечними перевагами дисертаційної роботи окремі її положення можуть стати предметом подальшого наукового обговорення.

Насамперед слід зазначити, що в роботі значна увага приділяється формуванню комплексної цифрової екосистеми державного управління. Запропонований підхід виглядає переконливим із концептуальної точки зору, однак окремі аспекти інтеграції великої кількості державних інформаційних систем потребували б більш детального висвітлення з позицій організаційного забезпечення та управління змінами в державному секторі (с. 164-223). Практика реалізації масштабних цифрових реформ свідчить, що саме інституційні бар'єри часто стають ключовим фактором, який визначає успішність трансформаційних процесів.

Певний інтерес викликає питання забезпечення довгострокової стійкості цифрових сервісів в умовах швидких технологічних змін. У дисертації переконливо обґрунтовується необхідність модернізації цифрової інфраструктури, проте перспективним напрямом подальших досліджень міг би стати аналіз механізмів адаптації цифрових платформ до нових технологічних викликів та змін у суспільних потребах (с. 136-159; с. 164-223).

Окремі наукові положення щодо використання даних як базового ресурсу цифрової держави заслуговують на подальше поглиблення. Зокрема, актуальним залишається питання формування ефективної моделі управління державними даними з урахуванням вимог безпеки, конфіденційності та відкритості (с. 113-

136; с. 201-223). У сучасних умовах саме якість систем управління даними багато в чому визначає ефективність функціонування сервісно-орієнтованої держави.

Можна також відзначити, що в роботі основна увага приділена перевагам розвитку цифрових сервісів та інтегрованих платформ. Водночас додаткового висвітлення могла б потребувати проблематика цифрової нерівності, пов'язана з різним рівнем цифрових компетентностей населення та різною доступністю цифрової інфраструктури в окремих регіонах. Врахування цих чинників могло б посилити прикладний характер окремих рекомендацій автора.

Разом із тим наведені зауваження мають переважно рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи. Вони свідчать про складність та багатогранність досліджуваної проблематики й водночас окреслюють перспективні напрями подальших наукових пошуків.

Загальний висновок

Дисертація Олійника Максима Олександровича «Цифрова трансформація публічного управління на засадах сервісно-орієнтованого підходу» є самостійним, завершеним та комплексним науковим дослідженням, присвяченим актуальній проблемі розвитку системи публічного управління в умовах цифрових змін.

У роботі здійснено всебічний аналіз сучасних підходів до цифрової трансформації, обґрунтовано доцільність використання сервісно-орієнтованої моделі як основи модернізації державного управління, досліджено сучасний стан цифрового розвитку публічного сектору України та запропоновано нові підходи до організації взаємодії між державою і громадянами.

Проведене дослідження характеризується належним рівнем теоретичного опрацювання тематики, логічністю викладу матеріалу, науковою аргументованістю висновків та практичною спрямованістю рекомендацій. Автор продемонстрував здатність працювати з великим масивом наукової інформації, узагальнювати результати попередніх досліджень, формувати власні висновки та пропонувати оригінальні підходи до вирішення актуальних проблем цифрової трансформації публічного управління.

Вагомою перевагою роботи є її міждисциплінарний характер. У дисертації органічно поєднуються підходи науки публічного управління, цифрової політики, управління даними та розвитку інформаційних технологій. Така інтеграція дозволила автору розглянути об'єкт дослідження комплексно та забезпечити належний рівень наукової новизни отриманих результатів.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання запропонованих положень і рекомендацій під час подальшого вдосконалення системи цифрового врядування, розроблення цифрових сервісів, формування стратегій цифрової трансформації та розвитку механізмів взаємодії між державою і громадянами.

Оцінюючи дисертацію в цілому, слід підкреслити, що поставлена мета досягнута, завдання дослідження виконані, а результати мають як наукову, так і практичну цінність для розвитку галузі знань «Публічне управління та адміністрування».

Отже, дисертаційна робота Олійника Максима Олександровича «Цифрова трансформація публічного управління на засадах сервісно-орієнтованого підходу» відповідає вимогам, встановленим для дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент:

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри управління та адміністрування
Запорізького національного університету

Олександр ФУРСІН